

VOORSTEL
DISTRICTELIJK
VEILIGHEIDSOVERLEG TWENTE

ONDERWERP
VOORSTEL BESTEDING PROVINCIALE
MIDDELEN WEERBARE OVERHEID

STATUS: CONCEPT

DATUM 13 JULI 2023

OPENBAAR - JA

BEHANDELD DOOR
G. NIJMANTING
R. VISSCHERS
W. NOORDKAMP
T. LIEDENBAUM
J. VAN DROFFELAAR
L. BENERINK
J. SLOT
S. HUIS IN 'T VELD

TELEFOONNUMMER
0625741399

PORTEFEUILLEHOUDER
DHR. GERRITSEN (ONDERMIJNING)

ADVIES AAN HET DVO

1. In te stemmen met het voorstel ter besteding van de provinciale middelen ter versterking van de weerbaarheid van de (kleinere) gemeenten;
2. In te stemmen met het aantrekken van een uitvoeringsspecialist 'basis op orde';
3. In te stemmen met het voorstel om een deel van deze middelen ter beschikking te stellen aan de regionale pijler Weerbare Overheid en Maatschappij;
4. Opdracht te geven aan het RIEC om deze uitvoeringsspecialist aan te stellen voor de bepaalde tijd (tot eind 2024).

Aanleiding

Ongewenste beïnvloeding en ondermijning vormen een risico voor onze democratische rechtsorde. Daarom maken wij ons in Twente integraal hard voor een weerbaar bestuur en een weerbare overheid. Informatie, subsidies en vergunningen zijn interessante doelwitten voor criminelen. Criminaliteitsvormen zoals agressie, intimidatie, bedreiging en het oneigenlijk gebruik van voorzieningen zijn geen uitzonderingen in onze samenleving en overheidsorganisaties hebben hier in toenemende mate mee te maken. In 2022 en 2023 heeft het RIEC ON de weerbaarheidsaanpak in alle gemeenten in Twente onderzocht. Deze 'weerbaarheids-scans' laten lokaal deels verschillen zien en deels overeenkomsten. Door het RIEC ON is er eind 2022 een rode-dradenanalyse uitgevoerd op deze scans waarna dit gemeenschappelijke beeld is gepresenteerd aan het DVO.

In een brief van 13 oktober 2022 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties impuls gelden toegekend aan de Provincies ter versterking van de weerbaarheid van de gemeenten tegen ondermijnende invloeden¹. Voor Overijssel betekent dit een bedrag van € 400.000, waarvan € 220.000 voor Twente. Dit is voornamelijk bestemd voor de 11 kleinere gemeenten in Twente.

Basis op Orde

In Twente wordt zowel lokaal maar ook regionaal samengewerkt in de aanpak van ondermijning. Het is van belang dat in de aanpak van ondermijning als gelijkwaardige partners aan de samenwerking kan worden deelgenomen. Hierbij is het noodzakelijk dat bepaalde voorzieningen binnenshuis op orde zijn. In de eerste plaats om verplaatsing van ondermijnende criminaliteit tegen te gaan (waterbedeffect). Anderzijds omdat er sprake is van onderlinge afhankelijkheid in de aanpak: een georganiseerde overheid tegen ondermijnende criminaliteit. Deze 'basis' is nader gedefinieerd en hier heeft het DVO zich op 23 februari 2023 aan gecommitteerd (zie bijlage 1). Het uitgangspunt is dat de Twentse gemeenten voor de zomer van 2024 voldoen aan deze voorwaarden en de basis op orde hebben. De gestelde voorwaarden zijn afgeleid uit het rode-dradenbeeld weerbaarheid van de Twentse gemeenten.

Separaat is het Ondersteuningsteam Ondermijning (OTO) in oprichting. Als uitgangspunt geldt dat deze in de zomer van 2023 operationeel is. Het team wordt gefinancierd vanuit landelijke versterkingsgeld, deze lopen via het RIEC ON. Dit regionale team ondersteunt gemeenten bij het opzetten, uitvoeren en afhandelen van (integrale) controles. Daarnaast organiseert het OTO regionale en thematische/specifieke controles.

¹Kenmerk 2022-000053353

Uitvoeringspecialist weerbaarheidscans

De lokale weerbaarheidscan heeft in kaart gebracht waar het goed gaat in de aanpak van ondermijning binnen een gemeente en waar nog beperkingen of knelpunten zitten. Het is evident dat dit het komende jaar in de samenwerking met het OTO ook zichtbaar wordt. Om de gemeenten te helpen met hun lokale opgave in de versterking van ondermijning, wordt voorgesteld een uitvoeringspecialist hiervoor aan te trekken. Deze uitvoeringspecialist zal naast de gemeenten gaan staan en hen ondersteunen in het versterken van de lokale aanpak en de basis op orde te krijgen. Belangrijk is hierbij de implementatie van het Bibob-beleid binnen alle taken van het gemeentelijke veld waarbinnen ondermijning zichtbaar kan worden, zoals de screening van vastgoed, het verlenen van subsidies en het verlenen van vergunningen. Deze uitvoeringspecialist beschikt over een brede Bibob-expertise.

Het uitgangspunt is dat deze uitvoeringspecialist geen taken van het RIEC ON gaat overnemen, maar dat deze complementair aan elkaar zijn. Het RIEC ON vormt voor partners een informatieknooppunt voor casuïstiek, stelt integrale handhavingsadviezen op en stemt projectmatig bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en fiscale interventies af met regionale partners, waaronder de gemeenten. Het RIEC ON is ondersteunend en helpt gemeenten in complexe onderzoeken. Het uitgangspunt is dat deze uitvoeringspecialist de gemeenten ook ondersteunt bij Bibob-onderzoeken, maar geen casuïstiek gaat overnemen. Dit is ook niet mogelijk, aangezien deze specialist lokaal geen bevoegdheden heeft. Momenteel is een onderzoek door de landsadvocaat gaande naar de ruimte binnen deze bevoegdheden. De resultaten van dat onderzoek worden op korte termijn verwacht.

Deze uitvoeringspecialist zal zich niet bezig houden met alle punten uit de lokale weerbaarheidscans omdat de gemeenten een zelfstandige taak hebben om hun weerbaarheid te vergroten naar het basisniveau (basis op orde). Wel kan deze specialist ondersteunen bij een aantal specifieke punten, te weten:

- Functioneren van de casustafels;
- Bibob op de terreinen van vastgoed, vergunningen, subsidies, milieu, connectie met ODT;
- Ondersteuning van bewustwording naar gemeenteraden en eventuele andere doelgroepen;
- Eventuele andere punten uit de weerbaarheidscan (maatwerk).

De uitvoeringspecialist dient te beschikken over een brede kennis binnen de aanpak van ondermijning, maar ook enigszins zicht moeten hebben op de gemeentelijke organisatie (bedrijfsvoering). Deze specialist zal, in afstemming met een lokale ondermijningspecialist, een strategische gesprekspartner voor het bestuur zijn, alsmede iemand die beleidsmatig en operationeel op de hoogte is hoe processen rondom ondermijning verlopen binnen een gemeente en de samenwerkingspartners.

In bijlage 2 is een vacaturetekst beschreven voor de werving van een uitvoeringspecialist Basis op Orde. Uitgangspunt is detachering vanuit eigen functie bij het RIEC-ON. Deze specialist zal voor anderhalf jaar geworven worden en separaat toegevoegd worden aan het OTO.

Regionale pijler Weerbare Overheid en Maatschappij

De rode-draden-analyse heeft de gemeenschappelijke opgave voor Twente van de lokale weerbaarheidsscans blootgelegd. Deze rode-draden krijgen opvolging binnen de pijler Weerbare Overheid en Samenleving (WOM). Uit de rode-draden-analyse kwam voort dat de mate van weerbaarheid sterk lijkt samen te hangen met drie factoren:

1. Het ambitieniveau binnen een gemeente en het bestuurlijke draagvlak;
2. De capaciteit die is vrijgemaakt voor de ondermijningsaanpak;
3. Prioriteitsstelling van ondermijning binnen het totale takenpakket van de Integraal Veiligheidsmedewerker.

Binnen het Platform IVZ is een projectleider aangewezen voor de pijler Weerbare Overheid en Maatschappij, die hiervoor de regionale coördinatie op zich neemt met behulp van een expertgroep. De projectleider wordt geleverd door de gemeente Hengelo voor 6 uur per week (conform de inspanningslevering voor Hengelo aan het Platform IVZ). Er wordt een uitvoeringsbudget toegekend om vorm en inhoud te geven aan te ontplooiën activiteiten en werkzaamheden binnen deze pijler.

Een sterke driepoot

Met de invulling van deze uitvoeringsspecialist heeft Twente een sterke 'drie-poot' opgezet in de strijd tegen ondermijning:

1. De projectleider Weerbare Overheid en Maatschappij gaat regionaal aan de slag met de punten uit de rode-draden-analyse;
2. Het OTO helpt in de lokale operatie (controles en acties);
3. Deze nog te werven uitvoeringsspecialist Weerbare Overheid zal de lokale gemeenten ondersteunen in hun lokale opgave.

Financiële verdeling

Voor de beschikbare middelen van €220.000 wordt de volgende verdeling voorgesteld. Hierbij is gekozen om de middelen over 1.5 jaar te verdelen.

	2023	2024	totaal
Uitvoeringsspecialist 'basis op orde'	€ 50.000	€ 110.000	€ 160.000
Beheer: RIEC-ON			
Programma Weerbare overheid en maatschappij 2023-2024	€ 30.000	€ 30.000	€ 60.000
Beheer: Platform IVZ			
Totaal	€ 80.000	€ 140.000	€220.000

Bijlage 1 Basis op Orde

Het uitgangspunt is dat de Twentse gemeenten voor de zomer van 2024 voldoen aan onderstaande voorwaarden en de basis op orde hebben². De gestelde voorwaarden zijn afgeleid uit het rode dradenbeeld weerbaarheid van de Twentse gemeenten (RIEC-ON).

(Interne) bewustwording en organisatie:

- a) Ondernijning wordt als thema periodiek (ten minste jaarlijks) in iedere afdeling geagendeerd;
- b) Aan het thema ondernijning wordt periodiek aandacht besteed in het MT en College en ter bespreking aangeboden aan de gemeenteraad;
- c) Elke gemeente heeft binnen het MT een aanspreekpunt ondernijning;
- d) Elke gemeente gaat concreet en planmatig aan de slag met de aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan.

Informatiepositie:

- a) Elke gemeente is aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem;
- b) Elke gemeente heeft een intern meldpunt;
- c) Elke gemeente heeft aantoonbare capaciteit voor regievoering op ondernijning;
- d) Iedere gemeente heeft periodieke afstemming met sleutelfiguren waarin signalen worden besproken en opgepakt;
- e) Iedere gemeente vergroot de kennis over rechtmatige en doelmatige informatie-uitwisseling en registratie.

Beleid en handhaving:

- a) Ondernijning is een prioriteit in het integrale veiligheidsplan van de gemeente;
- b) In het lokale uitvoeringsprogramma handhaving is voldoende capaciteit voor ondernijning opgenomen;
- c) Neem een vergunningsplicht op in de APV voor aangewezen risicovolle panden, gebieden of branches (ondernijningsartikel);
- d) Actueel Bibob-beleid is aanwezig;
- e) Bestuurlijke opvolging wordt gegeven aan hennepberichten en bestuurlijke rapportages;
- f) Aantoonbare capaciteit en expertise is aanwezig om integrale controles uit te kunnen voeren;
- g) Aantoonbare capaciteit en kennis is aanwezig om bestuurlijke opvolging te geven aan ondernijningscasuïstiek.

Integere veilige werkomgeving:

- a) Iedere medewerker heeft de ambtseed of belofte afgelegd;
- b) Iedere nieuwe medewerker overlegt een verklaring omtrent gedrag;
- c) Integriteit maakt deel uit van het personeelsbeleid.

Communicatie en voorlichting:

- a) Voorlichting geven aan kwetsbare doelgroepen om te voorkomen dat zij betrokken raken bij ondernijning, nieuwe aanwas tegengaan.

² Vastgesteld in het DVO van 23 februari 2023.

Bijlage 2 Vacaturetekst uitvoeringsspecialist Basis op Orde (volgt)